

Usuario: mac1
Aplicación: QuarkXPress
Documento: gida inam eus
Fecha: viernes, 15 septiembre 2006
Hora: 08:59
Impresora: Crear Adobe PDF1
Páginas: 45



Guía

pactos locales por la conciliación



Gobierno
de Navarra

Finantziazio bateratua: Nafarroako Gobernua, Europako
Gizarte Funtza eta Nafarroako Udal eta Kontzejuen
Federazioa.

Egilea: Travesías por la igualdad

Edizioa eta Banaketa: INAM

Diseinua: Nexo Diseño y Comunicación

Inprimaketa: Gráficas Abegi

Lege Gordailua: NA-1508/2006

Informazio gehiago: **Nafarroako Emakumearen Institutua**
Lizarra kalea, 7, tarteko solairua, ezkerra. 31002
Iruña – Tel 948 20 66 44
inmujer@cfnavarra.es

Aurkibidea

1. Aurkezpena
2. Bateragarritasuna: behar konpartitua
3. Tokian tokiko entitateak, herritarrak eta Ituna
4. Lan tresna bat.
5. Jokabide egokiaren aitormena duen esperientzia bat
6. Ituna lantzeko prozedura
 - 6.1. Programaren onespina
 - 6.2. Itunerako Deialdia Udalen eskutik.
 - 6.3. Antolamendua eta Lan-batzordeen sorrera
 - 6.4. Hasierako Formazioa.
 - 6.5. Bateragarritasunaren diagnosia herrian.
 - 6.6. Itunaren edukiak eta prestaketa.
 - 6.7. Lan-saioen garapena.
 - 6.8. Esku-hartzeko alorrak.
 - 6.9. Prozesuaren jarraipena eta ebaluazioa.
 - 6.10. Ituna sinatzea eta abiaraztea.
7. Instituzioen laguntza.
8. Esperientzia pilotu honetan parte hartu duten entitate eta pertsonen zerrenda.
9. Legedia, Bibliografia eta Intereseko Dokumentuak.

1. Aurkezpena



2004ko abenduan, [Nafarroako Emakumearen Institutuak](#) deialdia zabaldu zuen, Nafarroako Udaletako Emakumearen edota Berdintasunaren Zinegotzigoetako maila politiko eta teknikoko pertsonen artean, helburu zuela lanerako proposamen bat aurkeztea, udal horietan [Bateragarritasunaren Aldeko Udal Itunak](#) sina zitezen. 2005ean programa hori Foru Komunitateko hamabost udaletan garatu da eta, ondorioz, urtearen amaieran hamalau herritan landu dira [Bateragarritasunaren Aldeko Udal Itunak](#): [Ablitas](#), [Altsasu](#), [Azagra](#), [Barañain](#), [Burlata](#), [Cabanillas](#), [Lizarra](#), [Murchante](#), [Azkoién](#), [Ribaforada](#), [Zangoza](#), [Tafalla](#), [Tutera](#) eta [Alesbes](#) herrietan, hain zuzen ere.

[Bateragarritasunaren Aldeko Itunen](#) programa hau bizitza pertsonala, lanekoa eta familiarra bateragari egitea errazteko asmoz eratutako ekimena da eta, [Nafarroako Foru Komunitateko I Berdintasun Planaren](#) kariaz, [Nafarroako Emakumearen Institutuak](#) emakume eta gizonen arteko aukera berdintasuna sustatzeko darabiltzan politiken testuinguruan kokatzen da. Gai honetan, alor desberdinetako instituzio publiko eta pribatuen erantzukizun soziala eraginen duten formulak esperimentatzeak norainoko

garrantzia daukan argi ikusirik, INAMEk tokian tokiko alorrak lantzeari ekin zion proposamen honetan, bertara deituz alor horiek ordezkatzeko dituzten entitateak eta eragileak, esperientzia pilotu eta berritzaile batean parte har zezaten, halakoxea izan baita [Bateragarritasunaren Aldeko Udal](#) Itunak lantzeko bidea. Gobernatzeko era berriak berekin dakarren ekimen politikorako estrategiak parte-hartze prozesuak behar ditu, politika publikoekin konprometitutako herritar eragileen jardura erraztuko dutenak.

Aldi berean, indartu egiten da udalen lidergoa herritar guztien bizi kalitatea hobetzera heldu diren proiektuen bultzadan.

Honako Gida hau urtebeteko lanean garatu den prozedura honetan bildutako esperientziaren emaitza da. Bertan parte hartu dute ehunetik gora entitatek, berrehunetik gora lagunek esku hartu dute, ehunen bat lan-saio eman dira bertan, eta honek guzti honek aukera eman digu esperientziak batzeko eta sentsibilizazioa sustatzeko bateragarritasunaren gaian, ondoren ere segida izanen duelakoan lortutako Itun horietako bakoitzean proposatzen diren ekinbideak gauzatzerakoan.

Espero dugu hemen biltzen den esperientzia, helburu baitira, ezagutzera ematea ez ezik, beste udal eta alor batzuetara eramatea, eta eredugarri izatea bateragarritasunaren gai hau izaera eta helburu desberdineko entitateen kontsentsuaren bidez lantzeko erreferentzia gisa.

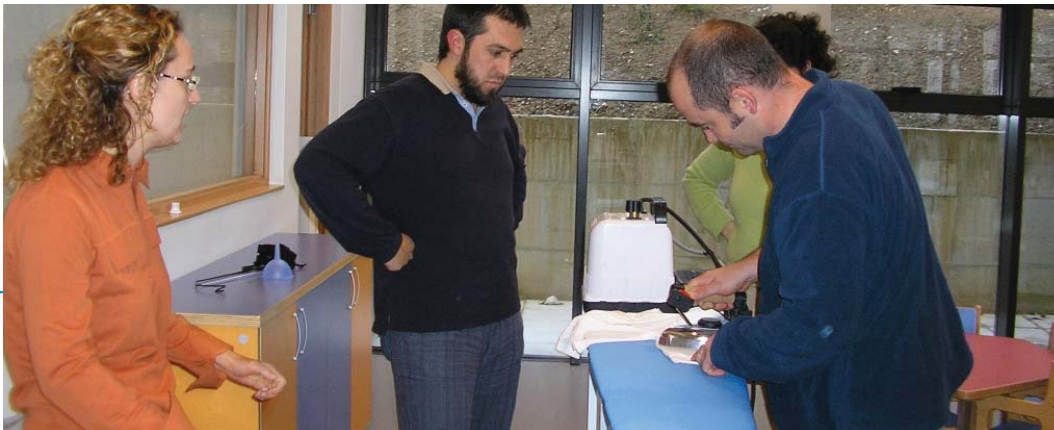
Esperientzia hau egun gure izatea ahalbidetu duten lagun eta entitate guztien eginahala eskertu nahi dugu hemendik.

Iruñea, 2006ko maiatza.

[Teresa Aranaz Jiménez.](#)

[Nafarroako Emakumearen Institutuko Zuzendari-Kudeatzailea](#)

2. Bateragarritasuna: behar partekatua



Gizon-emakumeen arteko Aukera Berdintasuna printzipio orokorra da – etikoa, filosofikoa, juridikoa eta politikoa –, gure gizarteetan funtsezkoa, bizitzaren alor guztietan (publiko nahiz pribatu) gizon eta emakumeen parte-hartze orekatua bermatzea ekartzen duena. Izan ere, berdintasuna formalki aitortua den arren, oraindik ere bai baitira bazterketa era anitz, premiaz eskatzen digutenak herritarren berdintasun egiazkoaz hitz egitea galarazten duten gizarte-jokabideak aldarazteko. Egiazko berdintasuna lortzea giltzarria da garapenerako eta gizartearen kohesiorako, eta onura ekartzen die emakumezkoiei bezala gizonetzkoiei ere.

Instituzioek eta eragile ekonomiko nahiz sozialek hainbat ekimen bultzatzen dituzte, gizon-emakumeen arteko desberdintasun egoerak moldatzea helburu dutenak. Badira epe luzeko estrategiak, egiturak aldaraztea bilatzen dutenak, eta epe ertain nahiz laburreko estrategiak ere bai, pertsonen eguneroko beharrei erantzuten eta genero harreman ez bidezkoek ekartzen dituzten zailtasunei heltzen saiatzen direnak.

Bizitza ekonomikoa, eta zehatzago lan-mundua, gizon-emakumeen arteko aukera berdintasuna sustatzeko alor funtsezkoenetakoa da. Gure gizarteetan, etxeko eta familiako arduren banaketa ez bidezkoa suertatzen da generoen artean, eta horixe bera da emakumeek lan-merkatuan erabateko sarrera izatea, bai eta ondoren bertan geratzea eta hobetzea, galarazten dituen trabarik handienetakoa. Gainera, lanaren banaketa sexuaren arabera egitea eta gizonak zein emakumeak alor publiko eta pribatuan bereiz agertzea betikotzen ditu. Bizitza pertsonala, familiarra eta lanekoa bateragarri egitea arazo multzo konplexu eta gatazkatsua da herritarren zati batentzat: emakumeentzat, auzia lehen pertsonan bizi baitute eurek, baina baita gizonentzat ere, hala nola udalentzat, enprezentzat, lan-merkatuarentzat eta gizartearentzat, oro har.

Horregatik, politika publikoak emakumeei eta gizoni bateragarritasun hori beren bizimodu pertsonalean, familiarrean eta lanekoan errazten saiatzen dira, alde batetik, menpeko pertsonen arretarako familiei laguntza ematen dieten zerbitzu eta neurri



gehiago eta hobeak sustatuz, eta bestetik, lanaren antolamendu era berriak, giza-baliabideen kudeaketa eredu berriak eta lan-baldintza berriak eraginez administrazioetan zein enpresetan.

Hala ere, emakumeak izaten dira, beti ere, bateragarritasunerako baliabide eta zerbitzuak gehien erabiltzen dituztenak. Honek agerian uzten du funtsezkoa dela mentalitate aldaketa bat bultzatzea, etxeko eta familiako alorretan lanen nahiz arduren banaketa orekatzeko eta denboraren erabilera partekatuagoa eragiteko bidean. Garrantzi handikoa da bateragarritasuna berez eta bereziki emakumeak jotzen dituen gatazka delako ideia gainditzeara ahalbidetuko duten eztabaida guneak eragiten saiatzea.

Ororen buru, bateragarritasuna ez da arazo gisa ikusi behar, behar gisa baizik, familiak eta beren kide guztiak jotzen dituen gizarte-egoera baten ondoriozko beharra, eta pertsona horien guztien

nahiak ekarri duela hori, egun ere generoen arabera banaturik dauden eta kide guztien artean era negoziatuan eta kontsentsuatu planifikatu eta banatzekoak diren jarduerak guztientzat bateragarri nahi baitituzte guztiek.

Mentalitate aldaketa lantzeko proposamen bat honako hauxe da, alegia, zaintzaren etika bultzatzea, zaintzari eta arretari balioa ematea, bai gainerakoena bai geure buruarena ere, jokabide horrek autonomo egiten baikaitu, beren kabuz aritzeko gauza diren pertsonak, eguneroko eta funtsezko gauzetan inoren menpean ez daudenak. Aldaketa hauek giltzarri dira aukera berdintasunaren sustapenean, eta bateragarritasuna errazteko tresna ona. Nork bere burua zaintzea eta etxe barruko zainketa, hala nola familian nahiz komunitatean inoren menpekoak diren pertsonen arreta ematea, era partekatuan hartu beharrak dira gizon-emakumeen aldetik; horrek ekarriko du ongizate handiagoa eta herritarren bizi-kalitatea hobetzea.

3. Tokiko entitateak, herritarrak eta Ituna

Udal Ituna: bateragarritasunerako testuingurua



Tokian tokiko alorra, herritarrengandik hurbilekoa baita, testuinguru ezin hobea da bateragarritasunerako baliabideak eta zerbitzuak eragin eta kudeatzeko, bai eta zaintzaren etika sustatzeko ere. Bateragarritasuna tokian tokiko alorretik errazteak zera suposatzen du, herritarren atxikimendua eta parte-hartzea aintzat hartzea bateragarritasunerako baliabideak eta zerbitzuak eratzeko prozesuko fase guztietan, diseinu eta antolamendutik hasita, kudeaketa eta erabileraraino. Suposatu ere, enpresak eta bertako erakundeak inplikatzeko suposatzen du, zaintzaren etika sustatuko duten lan egiteko modu berriak garatzerakoan. Eta halaber suposatzen du jarrerak eta jokabi-

deak kolokan jarri eta eztabaidatuko dituen prozesu bat zabaltzea, bateragarritasuna errazteko bidean, zaintzaren banaketa onartzerakoan oreka handiagoa lortzeko asmoz.

Udal Itunak hainbat helbururi begira elkarrekin lanean aritzeko konpromisoan lotzen ditu entitate sinatzaile guztiak, bertako herritarrei errazteko, kasu honetan, bizitza familiarren, pertsonalaren eta lanekoaren arteko bateragarritasuna. Itunak zehaztu eta antolatu egiten du, helburu horiek lortzeko bidean, aurrera egiteko testuingurua, eta herritarrengana igortzen ditu helburuon edukiak, egonkortasunaren eta konpromiso parte-hartzaile eta eragilearen testuinguruan.

Udal Itunak bertako administrazioen eta eragile ekonomiko nahiz sozialen arteko kontzertazioa adierazten du, eta hartutako bateragarritasun neurrien eraginkortasuna eta egokitasunaren onurarako balio erantsia da, delako toki horren ezaugarrien arabera doitzen baititu neurriok.

Aldi berean, **Udal Itunak** herritar aktiboaren garapena eta gizon eta emakumeen arteko aukera berdintasunaren finkapena laguntzen ditu. Izan ere, era honetako Itunen bitartez, generoen arteko

harreman berriak eratzen baitira, hartara lotuz gizon-emakumeak bizitza publikoan nola pribatuan era biziaren parte hartzeko konpromisoan.

4. Lan tresna bat



Gida honen helburu nagusia hauxe da, *Bateragarritasunaren Aldeko Tokiko Itunen* Programaren esperientziatik abiatuta landutako zenbait orientabide proposatzea, erabilgarriak izan daitezen Bateragarritasunaren Aldeko Itun berriak garatzeko erreferentzia gisa.

Beraz, proposamenaren baliagarritasunaren analisiaren emaitza da Gidaa, eta hobekuntzak iradokitzen ditu ondorengo prozesuetarako.

Gainera, Gidak honako helburu hauek ditu:

- *Bateragarritasunaren Aldeko Itun* berriak garatzeko orientabide izatea;

- Bateragarritasunari heltzeko era berrien gaineko gogoetarako gonbitea egitea;

- Tokiko parte-hartze prozesuak sustatzea Itunaren ereduaren bidez;

- Parte hartzen duten udal desberdinek burututako prozesua azaltzea; Horregatik, tresna praktikotzat eta aldi berean gogoeta eta eztabaidaren pizgarritzat aurkezten da.

Gida hau prozesua ezagutu nahi duten guztiei begira egin dago, eta bereziki beren jarduera alorretik bateragarritasunaren gaian lan egin nahi duten per-

sona nahiz entitateei begira. Ituna, gaia hau dela edo beste edozein dela ere, helburuak eta ekimen komunak beste pertsonekin nahiz entitateekin ados jartzeko tresnatzat dutenei ere interesekoa izanen zaie Gida hau.

Azkenik, Gida hau gizon-emakumeen arteko Aukera Berdintasun egiazkoa lortzeko urrats bat gehiago emateko egindako eginahalaren emaitza duzue, eta bide berri baten hasiera, pertsona eta entitate anitzentzat zabalik den bide berria, hain zuzen ere.



5. Jokabide egokiaren aitormena duen esperientzia bat

Jokabide egokien Aitormena eta Tokiko Lidergoa

“Bateragarritasunaren Aldeko Tokiko Itunen Programa” honek parte hartuko du 2006ko hone-tan DUBAIko Udalak eta NAZIO BATUEN ERA-KUNDEAK antolatzen duten BIZI BALDINTZAK HOBETZEKO JOKABIDE EGOKIEN DUBAIKO SEIGARREN NAZIOARTEKO LEHIAKETAN.



Lehiaketaren lehen fase batean Jokabide egoki gisa hautatua izan da ESPAINIAKO HABITAT KOMITEKO Adituen Taldearen eskutik, eta Jokabide egokien Espainiako VI. Katalogoan sartuko da. Beraz, DUBAIko sariketara Espainiako Gobernuaren laguntzaz eta izendapenez joanen da.

Jokabide egokien eta Tokiko Lidergoaren lehenbiziko aitormen honek nahikoa adore ematen die, berez, komunitatearen denborak, zerbitzuak eta baliabideak berdintasunaren eta bateragarritasunaren alde antolatzeko era berrien bila lana eta eginahala elkarrekin egin duten hainbat eta hainbat lagun eta entitateri.



6. Ituna lantzeko prozedura

6.1. Programaren onarpena

Europako Gizarte Funtsaren 3 Helburuaren Programa Operatiboaren Testuinguruan (6 Ardatzeko 6.3.6 Ekintza), 2005eko apirilaren 14an, Nafarroako Emakumearen Institutuko (INAM) Zuzendari Gerenteak ontzat eman zuen (63/2005 Ebazpenaz) *“Emakume eta gizonen bizitza pertsonala, lanekoa eta familiarra bateragarri egitearen aldeko tokiko Itunen Programa”*, herrietan nahiz eskualdeetan lantzekoa, eta bertan parte hartzeko eskaera egiteko epea zabaldu zen 2005erako, epe hori urte bereko maiatzaren 27an amaitzen zelarik.

Programaren helburua hauxe da, alegia, *“Tokiko Entitateei eta tokiko alorreko eragileei laguntza eskaintzea parte hartzen duen herri bakoitzean bizitza familiarra, profesionala eta pertsonala Bateragarri egiteko Udal Ituna* sina dezaten, honen helburua izanik erantzun eraginkorra ematea bateragarritasuna dela-eta dauden zailtasunei, emakumeak lan munduan sartzea erraztuz, eta orobat, erantzukizun komuneko kontzientzia garatzen laguntzea, pertsona guztien bizitza familiarretik eta pertsonaletik sortzen diren eginkizunei aurre egiteko”. (63/2005 Ebazpena, Eranskina Bigarrena).

Deialdia “Nafarroako Toki Administrazioaren 6/1990 Foru Legeak, uztailaren 2koa, arautzen dituen Nafarroako Toki Entitate guztientzat” zabalitzen da (Ebaz. . 63/2005, Eranskina Hirugarren).

Programan aurreikusitako ekimenak aurrera eramateko, INAMek ezartzen du itunak formulatzeko prozesuaren kudeaketarako beharrezko laguntza teknikoa ematea Tokiko Entitateei, Aholkularitza Tekniko baten bitartez.

Prozesua eta programaren proposamena diseinatzear gain, lan-saioak egiten diren bitartean lagundu eta ebaluatzeaz gain, Aholkularitza teknikoaren kontu da prozesua garatzeko beharrezko materia-



lak sortzea, eta bere gain du, baita ere, Gida hau osatzen duten edukiak. Horregatik, esperientzia pilotu honetan guztian zehar, bere praktikak bildu, sistematizatu eta ebaluatu dira, argitalpen honen helburuak erdiesteko aukera ematen duen informazio erabilgarria eskaintzeko asmoz.

6.2. Itunaren deialdia Udalen eskutik

Bateragarritasunaren Aldeko Tokiko Itun eredu honetan, Udalek hartzen dute beren gain beren udalerrian Ituna sustatu, bultzatu eta koordinatzeko ardura. Hortaz, Ituna lantzeko proposatzen den prozedura Udalaren deialdiarekin hasten da, bertako eragile ekonomiko eta sozialak deituta, Ituna landu eta sina dezaten.

Itunen helburua kontsentsu soziala eta instituzionala ahalik eta zabalena lortzea baita, herritarrei bizitza pertsonala, familiarra eta profesionala bateragarri egitea errazteko irtenbideak elkarrekin bilatzea izanik xedea, komenigarria da Udala bera izatea deialdiaren buru, eta oso gogoan izatea prozesu guztian inguru hartako entitate eta erakunde publiko nahiz pribatu ahalik eta gehienak, esaterako:



Emakumeen, auzoen, kulturaren eta halakoen elkarteak eta bestelako entitateak.

- Alderdi politikoak
- Sindikatuak
- Enpresak eta enpresen zein merkataritzaren Erakundeak
- Ikastetxeak
- Bestelako eskumen alorretako entitate eta instituzioak, beti ere udalerrian edo eskualdean ari direnak.

Garatu dugun esperientzia ikusita, gure ustez oso litekeena da deialdiok eragin handiagoa behar izatea bazterrean geratu izaten diren (eta prozesu hauetan oso garrantzitsuak izaten diren) entitateetan, besteak beste enpresetan eta haien erakundeetan, informazio gehiago eskainiz eta haien parte-hartzearen garrantziaz jabearaziz.

Egokiena da deialdi zehatza egitea entitate mota bakoitzarentzat, eta ez deialdi orokorra udaleko entitate eta erakunde guztientzat, hartara hobeki jabetuko baitira auziaren eta beren parte-hartzearen garrantziaz.

6.3. Antolamendua eta Batzordeak osatzea

Ituna lantzeko prozesua eta ondorengo gauzatze-aldia kudeatzeko eredu generikoa proposatzen da, udal bakoitzaren ezaugarrien eta beharren arabera aldaera desberdinak hartzen dituena.

Eredu generiko honen funtsa bi batzorde osatzea da:

1. Batzorde instituzionala

Osaera

Erabakimena duten ordezkariak, honako alor haue-takoak:

- Udaleko edo tokiko entitateko talde politiko bakoitza
- Emakumeen, auzoen, kulturaren elkarteak.
- Udalean edo eskualdean ari diren alderdi politikoak
- Sindikatuak.
- Enpresa eta merkataritza alorreko erakundeak.
- Ikastetxeak / Udal eskola-kontseilua
- Eskumeneko alor desberdinetako instituzioak eta erakundeak, egoitza udalerrian edo eskualdean dutenak.

Eginkizunak:

- Ituna sinatzea eta betearaztea.
- Ituna betetzeko behar diren erabakiak hartzea.
- Proposamenak egitea.
- Batzorde Teknikoaren proposamenak onartzea.
- Plana aurrera eramaten dela zaintzea.
- Prozesuaren garapenari jarraipena egitea.
- (Bestelako eginkizunak errealitate bakoitzaren arabera).

Ardurak:

- Udal bakoitzeko alkatea izanen da lehendakari edo, bere kasuan, tokiko entitateko Lehendakaria, edo hauek izendatzen duten ordezkaria.
- Lehendakaritzak Batzorderako deialdia egiten du,

batzarren buru da, eta erabakiak Batzorde Teknikoari helarazten dizkio.

- Entitate bakoitzeko ordezkariak Ituna sinatzen dute, hitza eta botoa dute Batzorde Instituzionalean eta Ituna egoki betetzen dela zaintzen dute.

2. Batzorde Teknikoa

Osaera

- Udal gobernuko edo tokiko entitateko ordezkari bat (ahal izanez gero zinegotzia edo emakumearen edota berdintasunaren alorreko kide bat, erabaki-mena duena).

- Udaleko Berdintasunaren Teknikaria den pertsona bat

- Udaleko edo eskualdeko honako departamentu hauetako Teknikaria den pertsona bat:

- Gizarte Zerbitzuak
- Enplegua
- Kultura-Astaldia-Festak
- Hezkuntza-Kirolak
- Hirigintza/Zerbitzu Publikoak

- Udalak edo tokiko entitateak egoki deritzen pertsonak, kideen kopuruak

- Batzordearen eraginkortasuna kaltetzen ez badu (gehienez 10 lagun)

Eginkizunak:

- Ituna garatzeko eta gauzatzeko ekimenak proposatzea Batzorde Instituzionalari.
- Ituna garatzea eta gauzatzea.
- Itunaren garapenaz informazioa helaraztea Batzorde Instituzionalari
- Itunaren ekimenak ebaluatzea.

Ardurak:

- Eginkizun honetarako izendatutako zinegotziak edo batzordekideak zuzenduko du Batzorde Teknikoa; Batzorde Instituzionaleko idazkaritza beteko du, zubi-lana egingen du bi Batzordeen artean, eta Batzorde Teknikoaren batzarren deialdiak



eginen ditu.

- Berdintasunaren Teknikaria den pertsonak:
 - Batzorde Teknikoaren lanak koordinatzen ditu.
 - PLxC delakoan genero ikuspegia atxikitzea eragiten du.

- Orientabidea eta aholkularitza eskaintzen die Batzorde Teknikoari eta Batzorde Instituzionalari generoaren, aukera berdintasunaren eta bizitza familiarra eta profesionala bateragarri egitearen inguruko gaien gainean.

- Txostenak eta memoriak prestatzen ditu.

- Batzorde Teknikoaren idazkari lanak egiten ditu.

- Udaleko edo tokiko entitateko langile teknikariak:
 - Ekimenak proposatzen dituzte beren alorretatik.
 - PLxC delakoaren ekintzak gauzatzen dituzte.
 - Batzorde Teknikoko batzarretan parte hartzen dute.

Zenbait udaletan, beren tamaina dela-eta, edota parte hartzen duten entitateen izaera dela-eta, ez dago desberdintzerik Batzorde Instituzionala eta Batzorde Teknikoa, bata eta bestea osatzen duten pertsonak berberak direlako. Kasu hauetan Batzorde misto bat osa daiteke, bataren eta bestearen eginkizunak bere gain hartuko dituen.



Behin Ituna egin ondoren, betetzen dela zaintzeko, egitura bera mantendu daiteke (Batzorde Instituzionala +Batzorde Teknikoa edo Itunaren Batzorde Mistoa), edo egokitu daiteke, lehendik udalaren alorrean ari ziren beste egitura batzuk

erabilita (Gobernu Batzordea, Gizarte Zerbitzuetakoa Batzordea, Emakumearen Batzordea edota Aukera Berdintasunarena, Emakumearen edo Berdintasunaren Udal Kontseiluak, etab)

Erabakimena duten pertsonak parte hartzeak proiektuaren eraginkortasuna areagotzen du.

6.4. Hasierako formazioa

Formazioa osagai giltzarria da Itunaren lanketa eta garapenaren arrakasta ziurtatzeko. Gida honetan aipatzen den esperientzian, erdibidean egiaztatu ahal izan genuenez, Aukera Berdintasuna eta Enplegurako politiken eta generoaren analisia eta teoriaren oinarritzko kontzeptuen ezagutza eta erabilera, eta zehatzago, bizitza profesionala, familiarra eta pertsonala bateragarri egitearen gainekoa, baldintza beharrezkoa zen prozesuaren beraren garapenerako. Esperientzia hartan, programa zabaldu egin zen, beren udalean Ituna lantzen ari ziren pertsonen formazioa eskainita.

Izan dugun esperientziatik sortzen den proposamenik sendoenetakoa honako hau da, alegia, [Bateragarritasunaren Aldeko Udal Itunak](#) aurrerantzean egiterakoan, lehen urratsa izatea bertan ariko



diren pertsonen ezagutzaren ebaluazio bat egitea, eta horren arabera eskaintzea oinarrizko formazioa bat, landu beharreko gaien gainekoa, bai norberarentzat, bai lan- taldearentzat, oinarri sendoak eratze aldera. Izan ere, zalantzarik gabe, hasierako formazioa batek ondorengo prozesua arindu egingen

bailuke, eta saihestu egingen luke bateragarritasunaren inguruko oinarrizko kontzeptuak lan-saioetan behin eta berriz argitzen ibiltzeak ekarri izan dituen atzerapenak.

Ondoko koadro honetan ageri da formazioa horretarako edukien proposamen bat

Bateragarritasuna, Aukera Berdintasuna, Generoa eta Enplegua gaietarako oinarrizko formazioa programa

PLxC an parte hartzen duten entitateen ordezkarietzat egina.

Formazioaren edukiak

Aukera Berdintasunaren printzipioa

Generoa, Aukera Berdintasuna eta enplegua

Enpleguaren alorreko desberdintasun baztertzailak zuzentzeko mekanismoak

Zaintzaren etika: menpeko pertsonak artatzea, arduren banaketa eta etxeko lanak, antolamendua eta denboren banaketa

Bizitza familiarra, pertsonala eta lanekoa bateratzea: ekiteko alorrak, programak, zerbitzuak eta jarduerak.

Iraupena

Gutxienez 8 ordu – Gomendagarria da formazioa 20ren bat ordukoa izatea.

Unea

Ituna prestatzeko prozesua hasi aurretik.



Osagarri gisara, aldeztu aurretik presta daitezke Ituna jakinarazteko formazioa bat, edukia landu ondoren egitekoa, hartara, herritarren aurrean edota hainbat forotan haren berri eman behar dutenek

aukera izanen baitute eskuarteetan dituzten tresnak eta argudioak entsaiatzeko, gero segurtasun eta trebezia handiagoaz erabiltzekotan.

Beharrezkoa da Itunean parte hartzen duten pertsona guztiei oinarrizko formazioa eskaintzea aukera berdintasunaren inguruan, eta zehatzagoa bateragarritasun gaiaren gainean.



6.5. Bateragarritasunaren diagnostia herrian

Garrantzitsua da ezagutzea herrian zein den abiapuntu egoera bateragarritasuna dela eta, eta hori hainbat aspekturi dagokienean:

- Udaleko Berdintasun Planari dagokionean, hala-
korik baldin balego;
- Inguru hartan diren baliabideei zein zerbitzuei
dagokienean, hala nola bertan garatutako progra-
mari eta ekimenei dagokienean ere;
- Bateragarritasuna dela-eta gizon-emakume langi-
leek, familien egiturekin eta familia horietan men-
peko pertsonak izatearekin loturik, izaten dituzten
beharrei dagokienean,

- Itunean parte hartzen duten entitateen aukerei,
esperientziari, konpromisoari eta borondateari
dagokienean.

Diagnosiaren baitan aldaera horiek guztiak aztertze-
ak aukera ematen du beharrei eta problematika
zehatz bakoitzari lotutako ekintzak bideratzeko
udal bakoitzean.

Diagnosia egin daiteke propio programa honetara-
ko, edo lehenago egindako beste diagnosiren bate-
ko informazioa erabili, Berdintasun Plana egiteko
erabilitakoa, adibidez, edota eskura izan daitezkeen
bestelako informazio iturri batzuk. Diagnosia egitea
udalen kontua da, baina gainerako entitateek ere
eman dezakete beren jarduera alorrari dagokion
informazioa.

Ondorengo koadro honetan hasierako diagnosirako eskema bat proposatzen da

HASIERAKO DIAGNOSIA

BATERAGARRITASUNA DELA-ETA HERRIAN DEN EGOERAREN EZAGUTZARAKO HURBILPENA

Vinculación con el Plan de Igualdad Municipal si lo hubiere

1. Populazioaren datuak

- Herrian den populazioaren datu osoak, sexu eta adin multzoka (populazio piramidea) (bereiz agertu bateragarritasun gaiari begira intereseakoak diren adin multzoak)
- Azken 15 urteotan populazioak izan duen bilakaeraren gaineko datuak.
- Populazioaren datuak bereiz nazionalitatea, jatorria eta sexuaren arabera.
- Udal eroldako datuak:

Familia-unitateen osaera

Familia-unitateen kopurua familiako kideen kopuruaren arabera.

Seme/alaba kopurua familia-unitate bakoitzeko.

Beren kargu menpeko pertsonak dituzten familia-unitateen kopurua.

2. Enpleguaren datuak

- Populazio aktiboa sexuaren arabera bereiz.
- Populazio langilea/langabetua sexua, adina eta nazionalitatea/jatorriaren arabera bereiz.
- Enplegua eskatu dutenak sexu eta adinaren arabera bereiz.

3. Egitura instituzionala

- Udal batzarraren osaera eta egitura sexuen arabera adierazia.
- Emakumearen/aukera berdintasunaren zinegotzigo espezifikoa baden ala ez.
- Enpleguaren zinegotzigo espezifikoa baden ala ez.
- Udalaren egitura teknikoa.

4. Mankomunitateak

- Osatzen dituzten herriak.
- Komunean dituzten zerbitzuak
- Langileak eta antolamendua.

5. Ehundura ekonomikoa

- Udalean diren enpresen kopurua eta tamaina (langile gizon-emakumeen kopuruak ahal bada) eta zein alorretakoak diren.
- Negozio eta denden kopurua, egitura.
- Enpresa gizon eta emakume autonomoen kopurua.
- Enpresa eta merkataritza alorreko erakundeak.
- Sindikatuak

6. Gizarte ehundura

- Udalean diren elkarteak eta euren jarduera-alorrak.
- Udalean parte hartzeko egiturak.

7. Zerbitzuak, azpiegiturak eta programak.

- Udal hornidurak eta tipologia (kiroldegia, kultur etxeak, zentro zibikoak, aulak, lokalak oro har)
- Gizarte zerbitzuak, kultura, kirola, hezkuntza, gazteria, aukera berdintasuna, emakumeak... alorretakoak.
- Gizarte programak, kultura, kirola, hezkuntza, gazteria, aukera berdintasuna, emakumeak... alorretakoak.

8. Bestelako datu interesgarriak

- Herritarren parte-hartzea.
- Denboraren erabilerak
- PIOrekiko lotura, baldin balego.

Garrantzitsua da Itunak udaletako berdintasun politikei lotzea

6.6. Itunaren edukiak eta prestaketa

Bateragarritasunaren Aldeko Ituna berari atxikitzen zaizkion entitateek sinatu beharreko agiri batean gauzatzzen da. Honako egitura hau proposatzen da agiri horretarako:



Bateragarritasunaren Aldeko Udal Itunaren egiturarako proposamena

1. PRINTZPIO ETA ASMOEN ADIERAZPENA

Itunaren sarrera, honako gai hauek aipatzen dituenen: Aukera berdintasuna, bateragarritasuna eta enplegua, zaintzaren etika, Itunaren filosofia tresna den aldetik, tokiko alorra esku-hartze alor gisa.

2. UDALEAN BATERAGARRITASUNA ETA AUKERA BERDINTASUNA DIRELA-ETA IZAN DIREN AURREKARIEN SINTESIA

3. DIAGNOSIAREN ONDORIOAK

4. ITUNEKO KIDEAK: SINATU DUTEN ENTITATEAK ETA EUREN DESKRIBAPEN LABURRA

5. ITUNAREN HELBURU OROKORRA ETA HELBURU ZEHATZAGOAK

6. AKORDIOAK

Itunaren antolamenduaren hainbat alderdi biltzen ditu (Ituna eta lan Programa denboran zehar, lanen banaketa, eginkizunak eta ardurak, Itunaren kudeaketaren egitura, bileren maiztasuna, entitateen atxikipenak eta bajak, berrikuspena, etab.) eta halaber, sinatu duten entitateen konpromisoa eta inplikazioa Ituna eta lan Programa aurrera eramatekoan.

7. LAN PROGRAMA

8. SINADUREN ETA ZIGILUEN ORRIA (LEKUA, EGUNA, PERTSONA ORDEZKARIA, KARGUA, ENTITATEA...)

Ituna Lan Programa bati lotzen zaio, hasiera batean urte-beterako, iritsitako akordioak ekintza zehatzen bidez gauzatzeko aukera ematen baitu horrek. Hala egiteko, honako lan-eskema honi jarraitzen ahal zaio:

1. Ekiteko area tematikoak aukeratzea, zehaztutako beharren eta ezagututako eskaeren arabera (diagnosia-rekin baieztatu)
 2. Aukeratutako alor horietako bakoitzerako ekimenen proposamena.
 3. Udal horretarako aukeratutako ekimenekin lotutako jokabide egokien inguruko solasaldia. Adibideei eta haien aplikazioari eta egokitzapenari buruzko eztabaida.
 4. Udalerako egokienak diren ekimenen gaineko gogoe-ta eta aukeraketa. Hurrengo saio teknikoan sakonago aztertu eta zehaztuko dira.
- Komenigarria da Lan Programaren egituraren ondorengo atal hauek sartzea:
- Helburuak eta iraupena (urtebete).
 - Alorkako ekimenak eta bertan inplikaturako entitateak.
 - Ekimenen kronograma.
 - Parte-hartzaileak/pertsona onuradunak.
 - Giza baliabideak eta baliabide materialak.
 - Aurrekontua eta diru-iturriak.

6.7. Lan-saioen garapena

Itunaren lanketa hainbat lan-saiotan eramaten da aurrera, Aholkularitza Tekniko bat tarteko, honek koordinaturik edukiak eta prozedura. Lan-saioetarako deialdia Udaletxearen kontu da, zerbitzuaren bidez edo hura ordezkatzan duten eta Ituna koordinatzen duten pertsonen bidez. Gomendagarria da gutxienez sei lan-saio egitea.

Ondoren, lan-saioetarako edukien proposamen bat aurkezten da. Gomendagarria da formazioa lehen saioaren ondoren egi-tea, honek izaera instituzionala baitu, informatiboa eta oroko-rra, eta ondorengo saioetako lan teknikoari ekin baino lehen. Azken saioa ere instituzionala da, eta protokolo handikoa (Ituna sinatzea).



LEHEN SAIOAREN ESKEMA

- Programa orokorraren aurkezpena
- Parte-hartzaileen aurkezpena
- Bateragarritasuna / zaintza eta aukera berdintasuna: testuinguru teorikorako sarrera
- Tokiko alorra bateragarritasunerako esku-hartzeko maila gisa
- Itunen izaera eta edukia
- Prozedura:
 - o Nork parte hartzen duen
 - o Zer egin behar den
 - o Zein denbora-alditan: kronograma eta egutegia
- Hitz egiteko txandak: Itunaren gaineko iruzkinak
- Itunarekiko atxikipenak

BIGARREN SAIOAREN ESKEMA

- Diagnosi eta eztabaidarako eskemaren proposamenaren aurkezpena.
- Itunaren edukietarako proposamenaren aurkezpena. Antolamendua.
- Lan-programa osatuko duten lan-alorren eta ekimenen gaineko solasaldia. Beharren eta eskaeren hasierako zehaztapena.

HIRUGARREN SAIOAREN ESKEMA

DIAGNOSIA

- Diagnosirako informazioaren gaineko solasaldia.
 - o Bateragarritasun beharrak
 - o Eskura diren baliabideak
 - o Lan-programa baterako proposamenak

PRINTZIPIO ETA ASMOEN ADIERAZPENA

- Adierazpenaren sarrerako zirriborroaren aurkezpena
 - o Proposamenaren irakurketa
 - o Ekarpenak eta onarpena
- Edukien berrikuspen bateratua edo prestaketa:
 - o Udalean diren aurrekariak (sintesia)
 - o Diagnosiaren ondorioak (beharrak, diren baliabideak, ekiteko proposamenak)
 - o Sinatzen duten entitateen deskribapena.
- Akordioak honakoen gainean:
 - o Itunaren garapena denboran
 - o Entitate bakoitzak bete litzakeen eginkizunak eta ardurak: antolakuntza (lan-batzordea) koordinazioa, jarraipena, ebaluazioa, etab.

LAN-PROGRAMA

- Ekiteko proposamenen antolamendua lan-programan ondorengo eskema honen arabera:
 - o Helburuak
 - o Alorrak
 - o Ekintzak
 - o Egutegia
 - o Parte-hartzaileak eta pertsona onuradunak
 - o Giza baliabideak eta baliabide materialak
 - o Diru baliabideak eta aurrekontua

ZABALPENERAKO MATERIALA

- Egin nahi den zabalpenerako materialaren edukien gaineko erabakia.



LAUGARREN SAIOAREN ESKEMA

PRINTZIPIO ETA ASMOEN ADIERAZPENA

- Sarreraren berrikuspena eta onarpena
- Gainerako atalen berrikuspena eta onarpena:
 - o Udalean diren aurrekariak
 - o Diagnosiaren ondorioak (beharrak, diren baliabideak, ekiteko proposamenak)
 - o Entitate sinatzaileen deskribapena
 - o Entitate bakoitzaren eginkizunak eta ardurak: antolakuntza (lan-batzordea), koordinazioa, jarraipena, ebaluazioa, etab.
 - o Itunaren garapena denboran
 - o Itunaren antolamendua

LAN-PROGRAMA

- Proposamenaren itxiera eta erredakzioa eskemaren arabera.
 - o Helburuak
 - o Alorrak
 - o Ekintzak
 - o Egutegia
 - o Parte-hartzaileak eta pertsona onuradunak
 - o Giza baliabideak eta baliabide materialak
 - o Diru baliabideak eta aurrekontua
- Koordinazioa, bere kasuan, Berdintasun Planarekin.

ZABALPENERAKO MATERIALAK

- Zabalpenerako materialerako testuen eta marrazkien edukien gaineko solasaldia. Diseinua eta Aurrekontua.

EBALUAZIO PROZESUARI BURUZKO INFORMAZIOA

BOSGARREN SAIOAREN ESKEMA

ITUNAREN TESTUAREN BERRIKUSPENA

- Irakurketa
- Batzorde Teknikoaren (edo Mistoaren) onarpena

ITUNAREN KOMUNIKAZIORAKO FORMAZIOA SAIOA (BATZORDE TEKNIKOA EDO MISTOA)

ZABALPENERAKO MATERIALA

- Zabalpenerako materialaren diseinuaren berrikuspena. Komunikaziorako estrategiaren proposamena

EBALUAZIOA

- Galdetegiak banatzea eta jasotzea
- Eztabaida taldea: ondorioak eta proposamenak



SEIGARREN SAIOAREN ESKEMA

ITUNAREN TESTUAREN BERRIKUSPENA

- Ituna Onartzea edota Sinatzea Batzorde Instituzionalean

ITUNAREN KOMUNIKAZIORAKO FORMAZIOA SAIOA (BATZORDE INSTITUZIONALA)

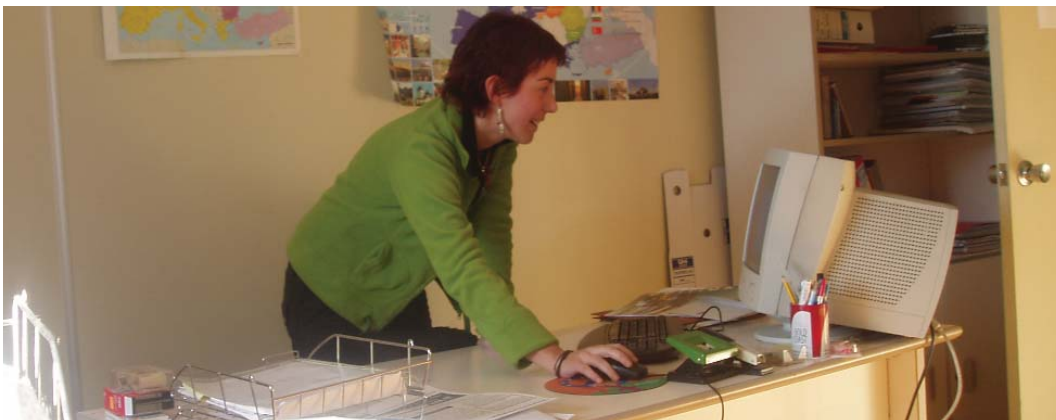
ZABALPENERAKO MATERIALA

- Zabalpenerako materialen eta komunikaziorako estrategiaren aurkezpena

EBALUAZIOA

- Galdetegiak banatzea eta jasotzea
- Eztabaida taldea: ondorioak eta proposamenak.

ITUNA SINATZEKO DEIALDIAREN ANTOLAMENDUA (saioan bertan sinatzen ez bada)



6.8. Ekiteko alorrak

Alor eta programa desberdinetan izandako esperientzia anitzek erakutsitakoaren arabera, ekiteko bost alor egituratu dira, eta horietako bakoitzean hainbat ekimen posible. *Bateragarritasunaren Aldeko Tokiko Itunen* Programako esperientziaren bidez landutako Itunen lan programek eskema horren araberrako ekimenak proposatzen dituzte, aurrerago biltzen den moduan.

1. Baloreen aldaketa erantzukizun partekaturantz eramateko sentsibilizazio ekintzak.

Baloreen aldaketa eragiteko ekintzen artetik aipagarria da *sentsibilizazio kanpainak* egitea honako helburu hauetarako:

- Herritarrok oro har sentsibilizatzea bizitza familiarra eta profesionala bateragarri egin beharraz
- Enpresetako ehundura, langileak eta familiak sentsibilizatzea familiako eginkizunak genero ikuspegitik banatu beharraz.

- Eskoletako populazioa batera hezteko etxeko ardurez eta lanak berdintasunetik banatu beharraz. Dibertsifikazio profesionala sustatzea hezkuntza komunitatearen baitan.

- Heziketa, formazioa eta gizarteratzeko prozesuetan garrantzitsuak diren gizarteko eragileak sentsibilizatzea generoa dela-eta ez baztertzeari buruz, bai eta bizitza sozial eta ekonomikoaren alor guztietan emakumearen erabateko integrazioa sustatu beharri buruz ere.

Helburu hauek lortzeko, honako ekimen hauek eraman daitezke aurrera, besteak beste:

1. Ekitaldiak antolatzea eta materialak sortzea, hainbat euskarritan, herritarrei eskaintzeko.
2. Enpresetako erakundeek familien egoera eta erantzukizunen arabera egokitzeko duten gaitasuna hobetzeari begirako kanpainak, batez ere laneko antolamenduaren era berriak sartzea sustatuz.
3. Sentsibilizazio kanpainak eskolaren alorrean.

Familia eta eskola sozializazioaren eragile nagusiak dira umeen bizitzaren hasierako urteetan; haietan

barna transmititzen dira gure kulturaren finkatutako eredu sexistak, baina eredu horiek erauzten ere ederki lagundu dezakete. Horrexegatik da hain garrantzitsua alor honetan esku-hartzea, esaterako honako ekimenon bidez:

- Guraso elkarteei begirako Bateragarritasun Tailerrak.

- Ikastetxeetan gai honetaz aritzeko materialak diseinatzea eta lantzea, familiekin eta hezkuntzaren alorreko profesionalekin batera.

- Hezkidetzari buruzko gidak egitea.

- Bizitza familiarra eta lanekoa bateragarri egitearen inguruko gaiak hartuta argazki, pintura, literatura lehiaketak eta antzekoak antolatzea.

- Bizitza familiarra eta lanekoa bateragarri egitearen inguruko gaiak darabiltzaten antzerki lanak ematea ikastetxeetan.

- Etxeko lanen banaketarako pedagogia eredu berriak ezartzea BHletan eta LHletan.

2. Formazioa ekintzak.

Formazioaren alorrean, Generoa eta Aukera Berdintasunaren inguruko gaiak, izaera orokorra dutenak, bizitza familiarra eta profesionala Bateragarri egitea gaiarekin, izaera espezifikoagokoa berau, tartekatzen dira, eta bateragarritasunean bitartekaritza lanak egiteko ezagutza eta trebezia hartzearekin ere bai.

Formazioa hori presentziala izan daiteke, urrunetik egindakoa (on-line ere bai) edota tartekatua, eta izan daiteke, adibidez, udaleko edo beste entitate batzuetako teknikarientzat, edo udaleko maila politikoko jendearentzat, Giza Baliabideetako ardura-dunentzat edo sindikatueta ordezkarientzat.

Proposamenen artean aipagarriak dira honako hauek:

- Bateragarritasun zerbitzuak hobetzeko edota berriak sortzeko formazioa ikastaroak.

- Bateragarritasunerako tokiko zerbitzuak kudeatzeko eta eramateko gaitasuna hartzeko formazioa ikastaroak, pertsonen arreta eskaintzeko zerbitzuetako alorreko profil profesionalak ezagutzen dituzten pertsonentzat eginak, helburua delarik haiek gaitzea bateragarritasun partekaturako tokiko zerbitzu berriak eraman ditzaten.



- Tailer esperimentalak, bateragarritasunerako baliabideetan zenbait gizarte eragileri formazioa eskaintzeko eginak.

Enpresaren, elkartearen, administrazioaren alorretako eta, oro har, herritar desberdinez osatutako taldeei zuzenduak, helburua delarik toki bakoitzean pertsonen arreta eskaintzeko dauden zerbitzuen pertzepzioa aztertzea, bateragarritasuna dela-eta dauden aukerak eta mehatxuak zehaztuz eta proposamen berriak ekarriz.

- Familia eta haurrei arreta eskaintzeko proiektuen kudeatzaile diren pertsonentzat egindako ikastaroa. Pertsonen arreta eskaintzeko alorreko profil profesionala duten pertsonentzat egina, helburua delarik landu beharreko jende-multzok antzematea eta menpekoak diren pertsonen laguntza eta arreta eskaintzeko zerbitzuak ezartzea.

3. Erantzukizun partekaturako Itunak gizon-emakumeen artean.

Atal honi dagokionez, honako mota hauetako ekimenak esperimentatu dira:

- Sentsibilizazio topaketak, emakumeei begira eginak, erantzunkidetasunaren gaineko eztabaida taldeekin (emakumeak) osatuak.

- Etxeko lanetan formazioa eskaintzeko tailerrak, familiako edota etxeko erantzukizunak dituzten gizonentzat eginak, erantzunkidetasunaren gaineko eztabaida taldeekin (gizonak) osatuak.

- Esperientziak trukatzeko tailer mistoak; gizon-emakumeen arteko gogoeta eta praktika egiteko guneak dira. Erantzunkidetasunaren inguruko gaiak jorratzen dira bertan, batez ere menpeko pertsonen zaintzaren ingurukoak.

4. Denboraren kudeaketarako era berrien garapena eta ezarpena.

Hiru ekimen mota proposatzen dira:

- Tokiko Administrazio publikotik edo bestelako gizarte eragilearen (elkarteen) aldetik zuzendu edo sustatutakoak.

- Enpresen eta sindikatuen ehunduratik zuzendu edo sustatutakoak.

- Bereziki negoziazio kolektiboko beharrezko aldaketek dagozkienak.

Hona hemen hauen adibide zenbait:

1. Denboraren Bankuak / denboraren Laborategia.

Esperientzia hauen bitartez entitate batek, Udal bat dela edo tokiko gizartean sendo finkaturiko bestelako edozein eragile dela, antolatu, kudeatu eta sustatu egiten du herritarren arteko trukaketa, inongo diru-ordainik gabe, norberaren eskumeneko diren jardueretan emandako denbora trukatzeko. Pertsonen hainbat zerbitzu eskaintzen dituzte, eta horiek egitean kontu batean pilatzen du erabilitako "denbora" hori. Horren trukean, sisteman parte hartzen duen beste pertsona baten zerbitzuak erabiltzen ahal ditu. Bateragarritasunerako zerbitzuek leku handia dute era honetako esperientzietan, herritarrek maiz eskatzen eta eskaintzen baitituzte. Zerbitzuen trukaketa kudeatzen duten aldi berean, sistema honen bitartez entitate gehienak aukera berdintasuna eta generoen arteko parekotasuna sustatzen saiatzen dira, bai eta herritarren arteko bestelako komunikazioa eta baloreen sorrera ere.

2. Lanerako formula malguen sustapena.

Helburua haxe da, alegia, ordutegien eta antola-



menduaren malgutasuna dela bide, bizitza familiarra eta profesionalaren arteko bateragarritasuna erraztuko duten lan egiteko modu berriak garatzea, langileen garapen profesionala eta pertsonala baldintza berdinetan egiteko aukera ematen duten bateragarritasun-zerbitzuak eskaintzea, eta negoziozko kolektiboa. Zenbait esperientziatan, enpresen antolakuntzarako eredu berriak ezartzea landu izan da, hartara egoki integratzeko familiaren eta norberaren errealitateak giza baliabideen kudeaketan eta negoziozko kolektiboan.

Negoiazio kolektibora eraman daitezkeen edukiek honako alor hauek hartzen dituzte.:

- Lan egiteko denborak eta malgutasuna antolatzeko politikak
- Mugikortasun pertsonalerako eta profesionalerako politikak.
- Amatasun, aitasun eta pertsonen zaintzarako politikak.
- Promozio profesionalerako eta zerbitzuetako politikak.

5. Herritarren bizitza pertsonala, profesionala eta familiarren bateragarritasuna erraztuko duten udal baliabideak eta zerbitzuak sortzea.

Udalek eginkizun funtsezkoa bete dezakete bateragarritasunaren gaian herritarrei zerbitzuak eskaintzekoan eta ekimenak sustatzekoan, esate baterako honako hauen bitartez:

1. Bateragarritasunerako baliabideen Mapa/Bankua.

Informazioaren erreferentzia den euskarri hau herritar guztien eskura dago, eta leku bakoitzean, herritarrek dituzten beharrei egokituak kontsulta-egitura eskaintzen du, bertan bizitza pertsonala, profesionala eta familiarren bateragarritasuna erraztea helburu duten baliabideen, programen eta ekimenen inguruko argibideak eskaintzeko. Euskarri hau Internet bidez eskaintzen eta kudeatzen da, eta paper-euskarrian ere argitara eman daiteke, zabal-kundea are eta handiagoa izan dezan.



2. Bateragarritasunerako baliabideen kudeaketarako guneak.

Udaletik nahiz beste entitateen batetik eskaintzen diren bateragarritasun-zerbitzuetak guneak dira, eta eragile desberdinak inplikatu behar dituzte bateragarritasuna laguntzeko estrategia eta zerbitzuen sorreran. Guneok bildu, sistematizatu, argitaratu eta eskaini egiten dute, hau da, menpeko pertsonen arreta eskaintzeko udalean diren baliabide guztien (publiko nahiz pribatu) kudeaketa zentralizatu egiten dute: haurtzaindegia, etxe-bertako arreta zerbitzuak, zaharren egoitzak, eskolaz kanpoko jardueren enpresak, etab. Zerbitzu hauek nahi dituzten pertsonen gunera jotzeko aukera dute, eta bertan emanen zaizkie beren bateragarritasun-beharrei hobeak egokitzen diren aukeren inguruko argibideak; zerbitzuaren kontratazioa tramitatzea ere eskain dezake guneak. Zein testuingurutan ari diren, horren arabera bateragarritasunerako diru laguntzen tramitazioa ere egin dezake guneak,

horretarako gaitasuna izanez gero.

3. Haurrei arreta emateko zerbitzuen areagotzea.

Haurren arretarako zerbitzuen ordutegiak zabaltzeko formulak dira honako hauek, helburua delarik gurasoek, beren aukera pertsonal eta profesionalen arabera, bateragarritasunerako izaten dituzten zailtasunak gainditzeko, bereziki honako leku hauetan:

Haur Eskolak: ordutegia zabaltzeko zerbitzuak.

Bigarren Hezkuntzako Ikastetxeak: ordutegia zabaltzeko zerbitzua.

Ludotekak eta haurren astialdirako zentroak.

Hurbiltasun arreta eta etxe-bertakoa.

Laneko Haurtzaindegia...

4. Familiarako laguntza eta atseden zerbitzuak sortzea.

Bereziki etxean buruko ezgaituak diren pertsonak dituzten familientzako zerbitzuak dira; zerbitzu honek eskain ditzake, besteak beste, honako zerbitzu zuzen hauek:

- Goizeko zerbitzua
- Arratsaldeko zerbitzua.
- Oporretako eskolak.
- Larunbatetarako jarduerak.
- Igandeetarako arreta.
- Gauerako arreta.
- Jai-egunetarako arreta.
- Zerbitzu ez-ohikoak.
- Garraioak.

5. Hiriko eta hiriarteko garraioak artikulatzeko eredua.

Hemen kontua da familian menpekoak dituzten pertsonen mugikortasuna erraztea, horretarako hiriko eta hiriarteko garraioen artikulaziorako eredu bat sustatzeko ekimenak abiatzea. Denbora-espazioa harremana optimizatzea ekarriko luke horrek.

Ondorengo koadro honetan agertzen dira esperien-
tzia pilotu honetan parte hartu duten udalek eginda-

ko ekimenetarako proposamenak, esku-hartzeko
alorren arabera sailkatuak.

1. Erantzun partekaturanzko balore aldaketaren aldeko sentsibilizazio-ekimenak:

- Herritarrek beren denbora nola erabiltzen duten ezagutzea eta bistartzea, zaintza eta bateragarritasun kontuekin lotu-
ta dituzten erantzukizunaren haritik. (Ablitas)
- Sentsibilizazio kanpainak, jardunaldiak, informazio eta dibulgazio materialak sortzea, hainbat alorretan: hezkuntzan,
gizartearen, enpresetan (Azagra, Altsasu, Barañain, Burlata, Lizarra, Murchante, Azkoien, Ribaforada, Zangoza, Tafalla,
Tutera, Alesbes).
- Arautegiak egokitzea bateragarritasun neurriak baloratzeko kanpo proposamenetan (Altsasu).

2. Berdintasuneko eta bateragarritasuneko formazioa ekimenak

- Udaleko edo bestelako entitate sinatzaileetako langileentzako formazioa (Ablitas, Altsasu, Azkoien, Tafalla, Alesbes)
- Herritarrentzako formazioa (Cabanillas: "genero gizarteratzea eta bateragarritasuna"; Lizarra enplegu tailerrak;
Murtxante: trebetasun eta hezkidetzat tailerrak; Azkoien: ikastaroak, tailerrak; Tafalla: ikastaroak, tailerrak).
- Berdintasunerako formazioko moduluak beste ikastaroren batean sartzea (Altsasu).
- Lanpostuetara sarbidea izateko berdintasunerako formazioaren ekarpenaren balorazioa (Altsasu)

4. Denbora kudeatzeko era berrien garapena eta ezarpena

- Udal langileen hitzarmen kolektiboaren azterketa eta berrikuspena malgutasunerako eta bateragarritasunerako neurriak
eta ekintzak eransteko asmoz (Altsasu, Barañain, Lizarra)
- Udal batzarren eta barne nahiz kanpo ekitaldien ordutegien berrikuspena (Altsasu)

5. Bizitza familiarra, pertsonala eta profesionala bateragarri egitea erraztuko duten udal baliabide eta zerbitzuak sortzea.

- Herritarrei informazioa eskaintzea dauden baliabideei buruz (Azkoien)
- Zerbitzuak sortzea (Azagra: adinekoen autonomia baldintzak hobetzea; Burlata: hirigintza, hiri-ibilbide seguruak, goize-
tako ludotekak, adinekoendako gela, haurtzaindegia kultur etxearen ekitaldietan).
- Zerbitzu zabaltzea edota hobetzea (Azagra: ludoteka; Burlata: ludoteka; Alesbes: jantokia erresidentzian).
- Udalaren publikoari arreta eskaintzeko ordutegiak eta zerbitzuak berrikustea haiek zabaltzeko, egokitzeko edota hobe-
tzeko (Burlata, Lizarra, Murchante, Tutera).
- Nafar Gobernuari eskaera egitea bateragarritasunerako Zerbitzuak eta Baliabideak jar edo zabal ditzan (Barañain,
Altsasu)
- Bateragarritasun beharrak hobeki ezagutzeko eta diren zerbitzuak egokitzeko azterketak (Ablitas: denboraren erabile-
rak; Altsasu, Lizarra, Murchante, Ribaforada, Tafalla)



6.9. Prozesuaren jarraipena eta ebaluazioa

Gure gomendioa ebaluazioa genero ikuspegitik egitea da, prozesuan parte hartu duten pertsonak eta bertan jasan dituzten aldaketak antzematea izanik ebaluazioaren ardatza, eta baita ere ebaluazioa planteatzea ikasteko eta prozesua hobetzeko tresna gisa, parte-hartzeari garrantzia emanez.

Plantea liteke hasierako diagnosi bat egitea, bateragarritasuna, erantzunkidetasuna eta aukera berdintasuna gaiak direla-eta parte hartu duten pertsonen eta eurek ordezkatzten dituzten entitateen sentsibilizazio eta inplikazio mailak. Ituna bera zehazteko egiten den hasierako diagnosiak aukera ematen du, bateragarritasun gaia dela-eta, toki horretan den egoera ezagutzeko.

Jarraipenerako lan-saio bakoitzaren amaieran betetzen diren galdetegiak erabili daitezke, aukera ematen baitute, beharrezkoa balitz, prozesuko hainbat

alderdi zuzentzeko.

Azkenik, bukaerako ebaluaziorako galdetegi zabalago bat erabiltzea proposatzen da, parte-hartzaileek prozesuaren edukiari, garapenari eta kalitateari buruz dituzten inpresioak eta iritziak eman ditzaten. Bi batzorde proposatzen dituen eredua erabiliz gero, galdetegi bat eman beharko zaie Batzorde Instituzionalean aritu direnei, eta beste bat, zabalgogoia, Batzorde Teknikoan aritu diren eta Ituna lantzeko bidean izandako saio guztietan parte hartu duten pertsonen. Batzorde mistoa erabiltzen den kasuetan, galdetegiaren bertsiorik luzeena beteko da.

Ebaluazioa, tramite hutsa ez baina planifikazioaren parte gisa erabiltzen delarik, edozein prozesu hobetzeko tresna hagitx baliagarria da, baina galdetegia betetzen duten pertsonen eginahala, inplikazioa eta borondate ona eskatzen du. Izan ere, beharrezkoa baita argi transmititzea honako hau, alegia, galdetegiak betetzen dituzten pertsonen ematen duten informaziotik abiatuta, euren balorazioa aztertzeko modua izanen da eta, horri gehituta beste pertsona

batzuen, prozesua bera baloratzeko eta erabilitako prozeduren baliagarritasuna baieztatzeko modua izanen da, beste batzuen egokitasun eskasa antze-manen da, eta aurrera begira hobekuntzak proposatzeko aukera emanen du, kalitatea hobetuz hartara, beste alor batzuetarako erabili ahal izateko ondoren. Baliagarria izan daiteke, halaber, parte hartu dutenek baloratzeko beren parte-hartze horrek nolako eta norainoko eragina izan duen eurenengan. Hemen aipatzen den esperientzia honetan erabilitako azken galdetegiaren aurretik, ebaluazioari berari buruzko hainbat azalpen zetozen, eta honako gai hauen inguruko galderak:

- Programaren interesa
- Ituna tresna gisa eta erdietsitako Itunaren edukia
- Prozesuaren kalitatea parte-hartzeari, lan-saioen edukari eta aholkularitza teknikoari dagokienez.
- Ebaluaziorako tresna bera.

6.10. Ituna sinatzea eta abiaraztea

Ituna sinatzea bera diseinatzeko prozesuaren amaieran egiten da. Hortik aurrera, testuak berak helburuak lortzeko planteatzen duen prozedura hasten da. Ituna prentsaren aurrean, edo herritarren aurrean ere, aurkezten den une berean egin daiteke sinatzeko ekitaldia.

Baina ekitaldi bakoitza bere unean planteatzea ere badago, bereziki sinatze ekitaldia Udalaren beraren prozesu administratiboren batekin batera etorrazten bada (Udal Batzarra, Batzordea...).

Ituna abiarazteko aukeratutako unea edozein dela ere, funtsezkoa da herritarrek haren edukiak ezagutzea eta helburuak, mugak eta aukerak ulertzea. Argi azaldu behar da, halaber, Itunaren eta, bere



kasuan, ordurako abian den edo aurrerago izan daitekeen Berdintasun Planaren arteko lotura.

Ekimenak abiaraztea aurreikusitako egutegiaren arabera egin behar da, edo bestela, Itunaren kudeaketaren ardura duen egiturak bildu beharko du lan Programaren hasiera erabakitzeko.

Bestalde, Ituna zabalik utzi deneko kasuan, entitate berriak atxikitzeke ondoren ere, zabalpen lana egin beharko da, udalaren alorreko entitate eta eragile giltzarrien artean sinatu ez dutenen ahalik eta atxikimendu gehien lortzen saiatze aldera.

Ona izaten da Itunaren komunikaziorako formazioa osagarria egitea.

7. Instituzioen laguntza



Bateragarritasunerako Tokiko Itunen Programaren esperientzia Nafarroako Gobernuaren laguntzari esker egin ahal izan da, Nafarroako Emakumearen Institutuaren bidez, eta Europako Gizarte Funtsaren finantzaketaz. NEIk laguntza eman izan die prozesu osoan parte hartu duten udalei, honako hauetan gauzatu den laguntza, hain zuzen:

- Programa hasi aurreko informazio jardunaldiak antolatzea, programa aurkezteko eta ondoren tokiko saioetan garatuko diren jardueren edukia eta tesuingurua azaltzeko helburuz. Beren udalerrian programa sustatzeko eta Bateragarritasunaren Aldeko Ituna garatzeko interesa duten Udalen ordezkariak zabaldu zitzaizkien deialdia.

- Dohaineko aholkularitza teknikoak, udal bakoitzean Ituna lantzeko prozesu osoan zehar, bere ardurapean zuena lehen aipaturako saioetako edukia koor-

dinatzea eta lantzea, materialak eta beharrezko formazioa osagarria eskaintzea, prozesua eta bere garapena orientatzea eta azaltzea, baita programaren jarraipena eta ebaluazioa egitea ere.

- Formazioa berdintasuna eta bateragarritasuna gaien gainean, Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioarekin batera.

- Aholkularitza teknikoari eta Itunen lanketan parte hartu duten entitateei eurei ere Institutuko langileek prozesuan barna eskaini dieten etengabeko laguntza eta jarraipena.

- Aholkularitza teknikoak prestatu zituen laguntzarako materialen edizioa eta banaketa, hala nola arautegia, lanerako libreta eta gida.

- Herritarrei informazioa emateko materialak editatzea eta argitaratzea: izaera orokorreko esku-papera bat ez ezik, udal bakoitzerako esku-papera, bertako Ituna eta urteko lan programaren berri zabaltzeko.

- Ituneko zenbait neurri finantzatzea sinatu zuten entitate eta elkarteei.

- Jokabide egokiak eta ikasketa partekatua errazten duten esperientziak trukatzeko jardunaldiak eta hitzaldiak antolatzea.

- Itunetan aipatzen diren zerbitzuak eskainiko dituzten emakumeen enpresei kontrataziorako laguntza eskaintzea.



8. Esperientzia pilotuan parte hartu duten entitate eta pertsonen zerrenda

Bateragarritasunaren Aldeko Itunak 2005. Entitate parte-hartzaileak



Eserrak ematen dizkiegu Entitate Parte-hartzaileei eta beren denbora eta gaitasuna itun hauek prestatzeko lanean eman dituzten pertsona politiko eta teknikoei.

Ablitas

Ablitasko Udala
San Babil Ikastetxe Publikoa
Hierbabuena Emakumeen Elkartea
Monterrey Erretiratu eta Pentsiodunen Elkartea
Ikastetxeko Guraso Elkartea
Gazteriaren Elkartea

Altsasu / Alsasua

Altsasuko Udala
CCOO
ELA
LAB
UGT
Altsasuko feministak

Azagra

Azagrako Udala
Azagrako Erretiratu alargun eta pentsiodunen Kluba
Nafarroako CCOOko Nekazaritza eta Elikadura
Federazioa

Barañáin

Barañaingo Udala. Udal Batzordeak
Emakumearen Udal Kontseilua
Udaleko enpresa Batzordea
Udaleko Funtzionarioen Batzordea
UGTren enplegurako zentro integrala
Barañáin BHI, G Eredukoa, Guraso Elkartearekin



Burlada / Burlata

Burlatako Udala

CCOO

UGT

Ermítaberri I. P.

Ermítaberri Guraso Elkarte

Hilarión Eslava I. P.

Askatasuna BHI

Alaiz Ikastetxea

Haizea Elkarte

Gure Herriarena Elkarte

Amedna

Nafarroako enpresaburuen konfederazioa

Egunguenti Haurtzaindegia

Confederación empresarios/as de Navarra

Guardería Egunguenti

Cabanillas

Cabanillasko Udala

"La Amistad" Elkarte

Ikastetxe Publikoaren Guraso Elkarte

"Amanecer" Kultur Elkarte

Cabanillasko Gazteen Kluba Elkarte

Buñuelgo oinarritzko eskualdeko Gizarte Zerbitzuen

Mankomunitatea

Estella / Lizarra

Lizarrako Udala

Lizarrerriko emakumeen batzarra

Tierra Estella Asociación de Encajeras

"Teder Elkarte" Lizarrerriko Nekazal Garapenerako Gunea

Equipo de incorporación sociolaboral de tierra Estella

(EISOL ESTELLA)

LASEME (Lizarrako Merinaldeko enpresen elkarte)

ANASAPS- Buruko osasunerako Nafarroako Elkarte

Nexo Diseño y Comunicación

Areta Haur Eskola

Kerkali. Ijitoen Elkarte

ELA

LAB

C.C.O.O.

U.G.T.

Lizarrako Alternatiba

Lizarrako CAP

Lizarra Haur Eskola

AMEDNA

Murchante

Murchanteko Udala

"Valle del Queiles" Oinarritzko Gizarte Zerbitzua

"Paz y Tolerancia" Erretiratuen elkarte

"Albahaca" Emakumeen Elkarte

M&M Hezkuntza Zerbitzuak

Peña Taurina San Roque

Arco Iris Kultur Elkarte- 7 colores Gazte Elkarte

Peralta

Azkoiengo Udala

ANAFE-CITE-CCOO

AMAZONAS Ekuatortar Elkarte

LEOGNAN Elkarte

PIEDRA ALTA Emakumeen Elkarte

Elizbarrutiko Caritas

UGT inmigrazioa

Ribaforada

Ribaforadako Udala
 Sergedin S.L.
 Tolerancia y Alegría Erretiratuen Elkartea
 -ADONA- Emaileen Elkartea
 El Encuentro Emakumeen Elkartea
 Guraso Elkartea
 Control de Porciones S.A.
 -AECHO- Merkatarien Elkartea
 San Bartolomé Ikastetxe Publikoa
 Pedriñal.com
 Cáritas
 U.G.T. Agroalimentaria
 Santa Teresa Kooperatiba
 Buñuelgo Oinarrizko Eskualdeko Gizarte Zerbitzuen
 Mankomunitatea.

Sangüesa / Zangoza

Zangozako Udala
 CEDERNA-GARALUR
 Zangozako Etxeko Andreen Elkartea
 Zangozako Zerbitzuen Mankomunitatea
 Luis Gil Ikastetxe Publikoaren Guraso Elkartea
 Zangozako Ikastolaren Guraso Elkartea

Tafalla

Tafallako Udala
 AEZMNA
 ASCOTA
 Tafallako Osasun Etxea
 Erdialdea Garatzeko Partzuergoa
 Tafallako Haur Eskola
 L.A.B. (Langile Abertzaleen Batzordeak)
 U.G.T. (Unión general de Trabajadoras y Trabajadores)

Tudela

Tuterako Udala
 Alde Zaharreko Merkatarien Elkartea
 Tuterako Merkataritza, Ostalaritza eta Zerbizuen Elkartea
 (AER) Erriberako Enpresarien Elkartea
 EDER Partzuergoa

Comisiones Obreras CCOO
 Unión General de Trabajadores UGT
 ESK eta ELA
 El Tazón- Santa Ana Herri Kulturaren Elkartea
 Lourdes (ACMUL) Emakumeen Elkartea
 Griseras Emakumeen Elkartea
 La Mejana Emakumeen Elkartea
 UPN (Unión del Pueblo Navarro)
 PSOE
 IU-EB
 BATZARRE
 Elvira España ikastetxe publikoko guraso elkartea

Villafranca

Alesbesko Udala
 Alesbesko Virgen del Portal Guraso Elkartea
 Alesbesko Emakumeen Elkartea (ASMUVI)
 "Santa Eufemia" Erretiratuen Kluba
 El Castellar Ikastetxe Publikoa
 Grupo alimentario IAN Elikadura Taldea
 Gutarra
 Servicios Sociales de Base Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak
 Club de Jubilados "Santa Eufemia"
 Colegio público El Castellar
 Grupo alimentario IAN
 Gutarra
 Servicios Sociales de Base



Aholkularitza teknikoa



“Gizon-emakumeek beren herrian edota eskualdean *bizitza pertsonala, familiarra eta profesionalaren Bateragarritasunaren aldeko Tokiko Itunen Programa*” izenpean Nafarroako Emakumearen Institutuak sustatutako proiektu honetan Aholkularitza Teknikoa emateko egin dugun lana esperientzia hagitz oparoa izan da guretzat, bai alderdi profesionalen bai eta alderdi pertsonalean ere, eta hori gutxienez hiru arrazoi mota direla tarteko:

Lehenik, instituzio gisa INAMEkin, eta haren jardue-
ra zuzentzen eta kudeatzen dituzten emakumeekin,
lan egitea luxua eta plazera delako. INAMen egoi-
tzan beti gure etxean bezala hartu izan gaituzte, eta
horixe da, gure ustez, haren ezaugarriak dituen ins-
tituzio baten gogo-betegarria: Nafarroako eta inon-
go herritarrek diren eta bizitzaren alor anitzetakoak
diren emakume anitzen etxea izatearena. Gauza
jakina da etxeetan gogotik lan egiten dela; hara,
bada, honako honetan, gainera, ongi eta hagitz
gustura lan egiten da. Eskerrik anitz bide honetara-
ko gurekin kontatu izanagatik.

Bigarrenik, programaren izaerak berak aukera eman
digulako alor anitzetako ehunetik gora lagun ezagu-
tzeko, eginahal honi atxiki zaizkion entitate-sorta
zabalaren ordezkariak eurak, elkarrekin hartu-eman
estuan aritu baikara. Guztiek ere ezaugarri bat dute
eurengan: eskuzabaltasuna. Honek bultzaturik ari-
tzen dira buru-belarri, pertsona eta profesional gisa,
pertsonek bizi-kalitatea hobetzeko erronkan. Hai-
engandik guztiengandik ikasi dugu, eta hala
bete dugu gehixeago gure bagajea: alde batetik,

aukera berdintasunaren sustapenean profesionalak
diren lagunengandik, eta bestetik politika, gizarte,
sindikatu, enpresa, hezkuntza, osasuna eta hain-
beste alorretako lagunengandik, aitzindari edota
elkarren ondoko, guztiak ere eginahalean aritu baiti-
ra lanean. Luzeegi joko luke hemen haien izenak
aipatzea, baina guzti-guztiak ikasi genituen eta ongi
gordeta ditugu gogoan. Eskerrik asko zuen bizipe-
nak eta ezagutzak gurekin partekatzeagatik.

Hirugarrenik, lanean igarotako hilabete hauetan,
Nafarroako lurralde zoragarri eta paregabean ibilita-
ko milaka kilometro horietan barna, Foru
Komunitateko bazterrak eta jendeak ezagutzeko
aukera izan dugulako, eta hala izan dugu haien
aniztasun harrigarriaren berri, haien adiskidetasun
aldaezinaren, eskuzabaltasunaren, eta eurenari dio-
ten maitasunaren berri. Ikasbide hori ez dago hitzez
adierazterik.

Elkarrekin egin dugun lan honen emaitza Gida
honetan biltzen da, eta espero dugu baliagarria iza-
tea beste pertsona batzuek bide honi ekin diezaio-
ten, bide egitea emankorra suertatuko baita, euren-
tzat eta proiektuarentzat berarentzat ere bai.



Neus Albertos Meriá eta Magali Martínez Solimán
Travesías por la Igualdad (SL)

Parte Hartu duten pertsonak

Ablitas

ABLITAS: Maite Melero, Rosa Mª - Andrés, Mª Carmen Chueca, Mª Pilar Arriazu, Mª Teresa Martínez, Angel León, Mamen Soto, Ana Tambo, Juan Carlos Reinaldos, Nicanor Arriazu, Fernando Arriazu, Mª Jesús Arriazu, Mª Julia Chasco, Ataulfo Calvo.

Altsasu / Alsasua

Idoia Goikoetxea, Gurutze Arregui, Cristóbal Lanz, Mª Jesús Cano, Susana Mendinueta, Arantza Ibargoién, Jokín Zelaia, Asun Fernandez de Garayalde, Mª Antonia Román, Juan Manuel Malato, Julia Cid, Mª Carmen López, M. García, Maite Baleztena.

Azagra

Isabel Martínez, Mª Angeles Andrés, Esther Aramendia, Jose Javier Paz, Mª Almudena Delgado, Angel Iñigo, Gregoria Ramos, Cesáreo García.

Barañáin

Ana Díez de Ure, Montse Baztán, Luisa Blanco, Mª Angeles Arista, Uxua Gil, Maite Armillas, Mª Angeles Ochoa, Carmen Moral, Jesús Mª Borda, Marta Olcoz, Lola Salvo, Iosu Senosiáin, Javier Ramírez, Mª Jesús Osinaga, Marta Torres, Mª del Valle Ballano.

Burlada / Burlata

Silvia Rosa Velásquez, Ricardo Luque, Josean Villanueva, José Muñoz, A.Carlos Goñi, Roncesvalles del Río, Elena Aguilera, Mercedes Bermúdez, Susana Labiano, Mª Victoria Vidaurre, Mª Jesús Turrillas, Mª Angeles Angulo, Mª Teresa Villanueva, Mª Luisa Orduña, Marisol Burguete, Susana Casimiro, Pello García, Anacar Senosiáin, Loly del Arbol, María Blanco, Txema Mauleón, Esther Calleja, Gloria Aguinaga, Sonia Ezquerrena, Oihana Goigogana, Arantxa Hernández, Isidro Ricarte, Estibalitz Navarro, Uxue Ibarrola, Paqui Duque, Elisa Gurrea, Jesús A. Román, Mari Paz Goñi, Edurne Villafranca, Teresa Mina, Iosune Méndez, Pilar Sarriés, Estrella Delgado, Itxaso Etxaide.

Cabanillas

Mª Pilar Aguado, Ana Luisa Galarreta, Ilde Rodríguez, Carmina Urzaiz, Ana Carmen Almingol, Ana Mª Rodríguez, Cristina Romero, Alberto Zardoya, Raquel Paz, Mª Dolores Garijo.

Estella / Lizarra

Maite López, Gloria Dueñas, Teotima Beltran, Mayte Viguria, Mª Puy Berasain, Jerusalén Lacalle, Edurne Ciriza, Mila Andres, Patricia García, Puy Monterrubbio, Toña Roa, Mª José Yoldi, Fco. Javier Yoldi, Txusma Azkona, Lourdes Iraizoz, Jesús Mª Gainza, Marta Estébanez, Sara Jiménez, Mª Jesús Uriarte, Mª Teresa Saez, Sandra Goldáraz, Alicia Carbajosa, Larraitz Trinkado, Emma Ruiz, Jesús Sádaba, Lourdes Laceras, Ana Martínez, Javier Legarda, Jose Javier Nicuesa, José Javier Erdozáin, Rubén Usía.





Murchante

Julian Mediavilla, M^a Carmen Orta, Charo Alava, Soraya Jarauta, M^a Antonia Ullate, Francisco Martiartu, M^a Antonia Simón, Carlos Villafranca, Montse Gurrea, Obdulia Simón, Idoia Arteta.

Peralta

M^a José Busto, Viviana Ruiz, Juan Carlos Castillo, Juan I. Pérez de Ciriza, Rosario Arroyo, Esperanza Cabeza, Jose Angel García, Lourdes Aramburu, Jose Manuel García, Berta Resano, Sagrario Guinduláin, Anderson Moreno, Susana Gutierrez, Jorge Guinduláin, Luis Carlos Martínez, Juantxo (ELA), Alicia González, Hildelina Losa, Carmen García, Chantal Nelly Avenet, Javier Igal, Eduardo Jiménez, Jose Luis Ochoa.

Ribaforada

Ana Carmen Almingol, Javier Carcavilla, M^a Jesús Huguet, M^a Luisa Aranaz, Raquel Vitas, Esmeralda Sangüesa, M^a Elena Zardoya, Miren Morentin, Ana M^a Alonso, Pilar Hernandez, Jose Luis Sevilla, Josefina, Pilar del Val, M^a Nieves Murillo, M^a Jesús Rodríguez, Jose A. Villafranca, Ana I. Sanchez, M^a José Aguado, Rosario García, Sergio Lafuente, M^a Luisa Huguet, Inmaculada Morentin, M^a José Pérez, M^a Carmen Nuño, Ana M^a Ullate, Isabel Huete, Francisco Uriz, Marina Hualde, Raquel Fernandez.

Sangüesa / Zangoza

Gabriela Orduna, Jose Luis Lorenzo, Jose Daniel Plano, Jose Manuel Quintiá, Ana Elarre, M^a Eugenia Pérez, Elena Iriarte, Nora Reta, Idoia Fernandez, Ana Garro.

Tafalla

Blanca Martinena, Odioa Markina, Montse Doiz, Jose Luis Ibáñez, Petra Lacunza, Inmaculada Abinzano, Charo Zabal, Sara Ibarrola, Aurora Beroiz, Oscar Garayoa, Berta Sanz, Ana Elcano, Koldo Arriaga, Eva Chourraut, Julia Castillo, Elena Algarra, Sonia Cabrero.

Tudela

M^a Carmen Montoya, Concha Bustillo, Montse García, M^a Teresa Tomé, Rosario Gastelacuto, Fermina Rodríguez, Teresa Martín, Maite Ochoa, Edurne Juanarena, Jose Javier Monzón, Carmen Ferrer, Mercedes San Pedro, Susana Amigot, Silvia Bea, Teresa Rodríguez, Nieves Escalada, Eva M^a Ruiz, Sagrario Jiménez, Paulino Calvo, Cristina Elcano, Cari Cerdán, Jose M^a Giganto, Pablo Fernández.

Villafranca

Elena Alonso, José Miguel Sola, Virginia Cerdán, M^a Cruz Alonso, Olga Ventura, Valentina Antona, Ignacio Peralta, Jose Agustín Lanz, Alberto Ariz, Jose Ignacio Pardo, Itziar Ezpeleta, Manuel Martínez.

9. Legedia, bibliografia eta intereseko dokumentuak



Espainiar Estatuan, aukera berdintasuna benetan lortzeko hiru plan izan dira, aukera berdintasunaren hiru plan, gehi egun indarrean dena, laugarrena. Gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunerako planok aukera berdintasunerako politikak sustatzea dute helburu, emakumeen egoera hobetzeko asmoz.

I Berdintasun Plana (1988-1990). Legeetan berrikuntzak ezartzea du ardatz.

II Berdintasun Plana (1993-1995). Gizartearen eta ekonomiaren bizitzan emakumeek parte-hartze handiagoa eraginen duten ekimen espezifikoak ditu ardatz.

III Berdintasun Plana (1997-2000). Ekimen espezifikoetan oinarritzen bada ere, lehenengo aldiz sartzen da maistreaming delako estrategia.

Espainia

Espainian, gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunaren politikak garatzeari lotutako mugarri nagusiak honako puntu hauetan laburbildu daitezke:

Legediaren bilakaera

Espainiako Konstituzioa(1978): Konstituzio honetako 9 eta 14 artikuluetatik abiatuta indarrean den legedian diren bazterketa era guztiak ezabatu egiten dira, eta nazioartean hartutako konpromisoen arabera ere moldatu zen.

39/1999 Legea, langileen bitzta familiarra eta lanekoa bateragarri egitea sustatzeko.

Lege proposamena, Gobernuak egindako arauzko xedapen guztietan generoak duen inpaktuaren balorazioa ezartzeko neurriei buruzkoa.

Berdintasunerako Plan Espezifikoak





IV gizon-emakumeen arteko Aukera Berdintasunaren Plana 2003-2006

Plan honen oinarriak Emakumeen Mundu IV Konferentzia 1995 delakoaren ekintzarako Plataformaren konpromisoa eta gizon-emakumeen arteko berdintasunari buruzko testuinguruko Estrategia komunitarioa dira, bai eta Aukera Berdintasunaren III Planaren ebaluazioaren ondorioak ere.

Planaren helburu nagusia oraindik ere hor den bazterketa erauztea da, eta emakumeen presentzia areagotzea egun ez den edota oso ezkutatua den alorretan, horretarako politika espezifikoak eta mainstreaming printzipioaren aplikazioa bultzatuz.

8 alor estrategiko ezartzen ditu, 168 ekintza-ildotan garatzen direnak:

- Genero ikuspegiaren txertaketa politika publikoetan.
- Gizon-emakumeen arteko berdintasuna bizitza ekonomikoan.
- Parte-hartzea erabakiak hartzerakoan.
- Kalitatea sustatzea emakumeen bizitzan.
- Berdintasuna sustatzea gizartearen bizitzan.

- Berdintasunezko baloreak eta jokabideak transmititzea.

- Bizitza familiarren eta lanekoaren arteko bateragarritasuna.

- Lankidetzeta.

Autonomietako eta tokiko gobernuek ere abiatu izan dituzte, beren eskumeneko esparruetan, gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunaren Planak.



Nafarroa

177/1995 Foru Dekretua, abuztuaren 3koa, Nafarroako Emakumearen Institutua eratu zuena.

Programak eta planak

Nafarroako Foru Komunitaterako Programa Operatiboa, egituretako esku-hartze komunitarioen Laguntzarako Testuinguru Komunitarioan kokatzen dena, Espainiako 2000-2006 aldirako 3 Helburuaren arabera, hain zuzen ere.

Nafarroako Familiaren Laguntzarako Plana 2001-2006

Nafarroako Enplegu Plana 2002-2004

Nafarroako Enplegu Plana 2005-2007

Arauen garapena

22/2002 Foru Legea, uztailaren 2koa, indarkeria sexistaren aurkako neurri integralak hartzeari buruzkoa, martxoaren 7ko 12/2003 Foru Legeak aldatu duena.

33/2002 Foru Legea, azaroaren 28koa, emakumeen eta gizonen arteko aukera berdintasuna sustatzen duena.

22/1998 Foru Legea, abenduaren 30ekoa, Pertsona Fisikoen Errenta Zergari buruzkoa.

16/2003 Foru Legea, martxoaren 17koa, zenbait zerga eta zerga-neurritan aldaketa partzialak egiten dituena. 126/2003 Foru Dekretua, maiatzaren 20koa, amatasunagatik ematen diren laguntza ekonomikoak arautzen dituena.

113/1997 Foru Dekretua, apirilaren 28koa, Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioako eta Organismo Autonomoetako langileen lanaldia murrizteko arauak ematen dituena.

241/1997 Foru Dekretua, azaroaren 8koa, "Emakumeen eta Gizonen arteko Aukera Berdintasunaren Aldeko Entitate Laguntzailea"

sortu duena.

130/1999 Foru Dekretua, apirilaren 26koa, gizarte-ko bazterkeria jasaten duten pertsonen zuzendutako gizarteratze eta laneratze programak garatzeko laguntza ekonomikoak arautzen dituena.

241/2000 Foru Dekretua, urtarrilaren 27koa, erditze berean bi haur edo gehiago izan dituzten familientzako diru laguntzak arautzen dituena.

242/2000 Foru Dekretua, ekainaren 27koa, langileen laneko eta familiako eginbeharrak bateragarriak izateko eta jaiotza-tasa sustatzeko neurri osagarri gisa onetsi diren zuzeneko diru laguntzak arautzen dituena.



144/2002 Foru Dekretua, uztailaren 2koa, urriaren 30eko 348/2000 Foru Dekretua aldatzen duena, non Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioa eta bere erakunde autonomoetako funtzionamenduari aplikatu ahal zaion opor, lizentzia eta baimen araubidea arautzen baita.

7/2002 Foru Agindua, urtarrilaren 10ekoa, Industria eta Teknologia, Merkataritza, Turismo eta Lan kontseilariak emana, Europako Gizarte Funtsearen 3. helburuan eta Nafarroako Enplegurako Planeari aurrekusi diren etengabeko prestakuntza ekintzetarako laguntzak emateko prozedura arautzen duena.

8/2002 Foru Agindua, urtarrilaren 10ekoa, Industria eta Teknologia, Merkataritza, Turismo eta Lan kontseilariak emana, Europako Gizarte Funtseko 3. helburuan eta Nafarroako Enplegu Planeari aurrekusi-ta dauden lanerako prestakuntza ekintzetarako laguntzak emateko prozedura arautzen duena.

36/2002 Foru Agindua, martxoaren 14koa, Industria eta Teknologia, Merkataritza, Turismo eta Lan kontseilariak emana, hurbileko zerbitzuetan lana eskatzen duten emakumeak lanean hasteko laguntzak emateko araubidea arautzen duena.



105/2002 Foru Agindua, urriaren 3koa, Industria eta Teknologia, Merkataritza, Turismo eta Lan kontseilariak emana, emakumeak lan munduan sartzeko eta beraien laneko eta familiako eginkizunak bateragarriak izan daitezen ematen diren laguntzak arautzen dituena.

12/2004 Foru Agindua, otsailaren 5ekoa, Industria eta Teknologia, Merkataritza eta Lan kontseilariak emana, gizonak eta emakumeak lan aukera berdinak izatea sustatzen duten inbertsioak egiteko ematen diren diru laguntzen deialdia onartzen duena (ekintza positiboak).

88/2004 Foru Agindua, uztailaren 15ekoa, Gizarte Ongizate, Kirol eta Gazteri kontseilariak emana, Nafarroako Emakumearen Institutuari eta Nafarroako tokiko erakundearen helburu komunei loturik dauden proiektu edo jarduerak egiteko Nafarroako tokiko erakundeei diru laguntzak emateko 2004ko deialdiaren oinarriak onartzen dituena.

Bibliografia eta intereseko dokumentuak

Ikasketak eta ikerketak

“Genero mainstreaming. Testuinguru kontzeptuala, metodologia eta jokabide egokien aurkezpena”. Mainstreamingeko Aditu Taldearen jardueren amaierako txostena. Dokumentuen saila, 28 zenbakia, Emakumearen Institutua. 1999

III Mintegi Europarra. Gizon-emakumeen arteko aukera berdintasuna Egiturazko Funtsetan. Santander, 2002ko ekainaren 14a eta 15a. <http://www.mtas.es/mujer/santa.doc>.

Gizon-emakumeen arteko berdintasunari buruzko Testuinguruko Estrategia Komunitario baterantz 2001-2005. Europako Batzordea.



Dokumentuen saila, 33 zenbakia. Emakumearen Institutua. 2001

Egituren aldaketa bideratzea. Emakumeen egin-kizuna. Ekonomiaren Garapenerako eta Lankidetzarako Erakundea (OCDE). Dokumentuen saila, 13 zenbakia. Emakumearen Institutua 1998.

Esku-papera: **“Emakumeen parte-hartzea landa-eremuen garapenean. Etorkizun egiazkoa landako Europarentzat”** Nekazaritzako Zuzendaritza Nagusia. 2000. Emakumeak zenbakitan, 20 urte. (1983-2003). Emakumearen institutua. http://www.europa.eu.int/comm/agriculture/publi/women/broch_es.pdf

Gidak eta Esku-liburuak

Egiturazko Funtzen esku-hartzeetan gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunaren printzipioa ebaluatzeko Gida Metodologikoa. Emakumearen Institutua 2002. <http://mtas.es/mujer/guigual.doc>

2000-2006 programazio aldi berria. Lan metodologikoaren dokumentua 3 Zenbakia. Jarraipenaren eta ebaluazioaren erakusleak: orientazio metodologikoak. Europako Batzordea.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/indic_es.pdf

Segurtasun Indarren programetako proposamenetan gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunaren integrazioarako eta ebaluazioarako zuzen-lerroak, Mary Braithwaite, Nathalie Wuiame, Asbi Engender. DG V. Europako Batzordea.

Genero inpaktuaren ebaluazioarako gida. Enpleguaren eta Gizarte Aferen Zuzendaritza Nagusia. Europako Batzordea 1997. http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/gender/gender_es.pdf





Genero mainstreaminga aplikatzeko erakusleen gida. Emakumeen Fundazioa, 2001.

Tokiko alorrean Mainstreaminga era praktikoan aplikatzeko gida. Emakumeen Fundazioa, 1999.

Proiektuak genero ikuspegitik lantzeko gida. Enplegu proiektuetan aplikatzeko Esku-liburua. Likadi, 2002. Asturiasko Emakumearen Institutua.

Enplegu eta garapenerako tokiko agentzien analisisetan eta ekimenetan genero ikuspegia txertatzeko gida metodologikoa. Patricia García Ojeda, 2000. Tenerifeko Iparraldeko Mankomunitatea.

Genero ikuspegia tokiko eta eskualdeko garapenean. Emakunde.
http://www.emakunde.es/indice_c.htm

Landa-eremuetako garapenean genero ikuspegia emateko gida. Landa-eremuetako garapenaren Líder@s emakumeak proiektua.(Leader II), 2001.

Genero Ikuspegia: ekintza publikoen eta zibilen proiektuak eta ikerketak diseinatu, abiarazi, jarraipena egin eta ebaluatzeko gida. D Cazés, M. Lagarde eta B. Lagarde. Mexiko 1999

“Gizon-emakumeendako eskubide eta aukera berdintasuna Europako Batasunean” gida. Solasaldia herritarrekin eta enpresekin.
<http://citizens.eu.int/es/es/gf/eq/be/giindex.htm>





Genero berdintasuna interneten

www.mtas.es/mujer

www.cfnavarra.es/inam

www.emakunde.es

www.ccoo.es

www.ugt.es

Europako Batasuna

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/index_en.htm Enplegu eta Gizarte Aferetako Zuzendaritza Nagusiaren Gizon-emakumeen arteko Aukera Berdintasunaren Unitatea

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/statistics_en Genero Estatistikak Europako Batasunean.

<http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/s02205.htm> Gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunari buruzko legediaren laburpena.

http://www.europarl.eu.int/committees/femm_home.htm. Europako Parlamentuaren Emakumearen Eskubideen eta Aukera Berdintasunaren Batzordea.

http://www.europa.eu.int/factsheets/4_8_7_en.htm Europako Parlamentuaren gizon-emakumeen arteko berdintasunari buruzko fitxa teknikoak.

<http://www.humanrights.coe.int/equality/> Gizon-emakumeen arteko berdintasunari buruzko Europako Batzordearen Orria.

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/strategy/advcom.htm Gizon-emakumeen arteko aukera berdintasunari buruzko kontsulta komitea.

Nazioarteko Erakundeak

<http://www.a-i.es/temas/mujeres/default.shtm>
Nazioarteko Amnistiaren genero gunea.

<http://www1.oecd.org/dac/Gender/index.htm>
Generoari buruzko OCDEren lan-taldea.

http://www.iom.int/en/who/main_policies_gender.shtml. Generoari buruzko Migrazioaren Nazioarteko Erakundearen lan-taldea.

<http://www.sdn.undp.org/gender/>. Generoa eta garapenari buruzko Nazio Batuen Erakundearen Garapen Programaren orria.

<http://www.unifem.org/> **Página del UNIFEM.** Nazio Batuen Emakumeen Garapenerako Funtzaren

(UNIFEM) orria.

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>. Emakumeen kontrako bazterketa-modu guztiak erazteari buruzko Konbentzioa.

<http://www.inmujer@cfnavarra.es>. Nafarroako Emakumearen Institutua.

<http://www.worldbank.org/gender> Generoari buruzko Munduko Bankuaren orria.

<http://www.ilo.org/dyn/gender/gender.home>
Generoari buruzko OITren orria

<http://www.iadb.org/exr/topics/qwomen.htm>. Garapenerako Banku Amerikartekoaren emakume-aren gairako gunea.



